

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Медицина екстремальних ситуацій	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Медицина	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	2 –й, 4 –й, 5-й	
Навчальний рік	2024-2025	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	2 курс – 4-й	
	4 курс – 8-й	
	5 курс – 9-й	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6,5 кредити / 195 годин	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	20 год.	
	94 год.	
	81 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	58%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю	Залік – 8-й семестр	
Форма підсумкового контролю	Диф.заліки – 4-й, 9-й семестри	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Медицина екстремальних ситуацій» - формування у майбутніх фахівців знань умінь і компетенцій діагностування невідкладних станів, проведення лікувально-евакуаційних заходів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми, надавати екстрену медичну допомогу.

2.2. Завдання навчання: набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю:

2.3. Визначити основні принципи організації і надання екстреної та невідкладної медичної допомоги в Україні;

2.4. Оволодіти навичками діагностики невідкладних станів на місці події у складі бригади екстреної медичної допомоги (лідер, учасник) та відділенні екстреної медичної допомоги багатoproфільної лікарні

2.5. Навчитися розпізнавати невідкладні стани у роботі лікаря амбулаторії загальної практики – сімейної медицини, поліклініки, відділення стаціонару;

2.6. Навчитися визначити протокол з медицини невідкладних станів, який найбільше відповідає симптомам постраждалого (пацієнта):

2.7. Надати екстрену медичну допомогу відповідно до визначеного протоколу з медицини невідкладних станів з виконанням адекватних маніпуляцій: асфіксія, гіпертонічний криз, гостра дихальна недостатність, гостре отруєння, електротравма, зовнішні кровотечі, зупинка кровообігу і дихання, коми, непритомність, опіки, переохолодження, утоплення, шоки та інше.

2.8. Опанувати організаційними принципами надання екстреної та невідкладної медичної допомоги і випадку надзвичайних ситуацій мирного часу;

2.9. Вивчити послідовність дій бригад екстреної медичної допомоги у випадку масових уражень;

2.10. Навчитись проводити медичне сортування постраждалих.

2.3. Компетентності та програмні результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
- ЗК5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 Здатність працювати в команді.
- ЗК8 Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК9 Здатність спілкуватись іноземною мовою.
- ЗК10 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК12 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем
- ЗК14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної

області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ФК7 Здатність до діагностування невідкладних станів
- ФК8 Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
- ФК9 Здатність до проведення лікувально-евакуаційні заходи
- ФК10 Здатність до виконання медичних маніпуляцій
- ФК11 Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
- ФК16 Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- ФК21 Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
- ФК25 Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 4 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта

ПРН 6 Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря - керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2)

ПРН 7 Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 8 Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9 Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т. ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти

обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи

ПНР 10 Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПНР14 Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПНР 15 Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПНР17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПНР 21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПНР 22 Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПНР24 Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПНР29. Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної 12 профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС). Програма навчальної дисципліни складається з 6 блоків. Блоки №1- 2 вивчаються у 4 семестрі. Блоки №3 – 4 у восьмому, та блоки №5 – 6 у 9 семестрі. Сторінка дисципліни знаходиться на кафедрі гігієни, соціальної медицини та громадського здоров'я в системі Moodle.

Блок 1. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Проведення медико-евакуаційних заходів у бойових та небойових умовах.

Заняття № 1. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Контроль стану пораненого. Визначення терміну «Домедична допомога» та правові засади її провадження. Алгоритм первинного огляду. Контроль стану пораненого.

Заняття № 2. Сортування у випадку масових санітарних втрат, методика сортування, сортувальні групи. Медична евакуація, етапи медичної евакуації. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових та не бойових умовах. Методи переміщення пораненого з сектору укриття до місця збору поранених (однією, двома особами, з використанням табельних та підручних засобів). Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення. Карта «КОЛЕСО».

Заняття № 3. Поведінка людей у надзвичайних ситуаціях та бою. Бойовий стрес та втома: симптоми, домедична допомога, попередження. Особливості поведінки людей в надзвичайних ситуаціях. Бойовий стрес: ознаки, профілактика та основні принципи надання домедичної допомоги в бойових умовах. Бойова втома: ознаки, профілактика та основні принципи надання домедичної допомоги в бойових умовах. Типові психологічні реакції медичних працівників на різні травматичні події. Механізми формування стресостійкості у

медичних працівників. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів.

Блок 2. Домедична допомога потерпілим в екстремальних випадках у бойових та небойових умовах.

Заняття № 4. Методика та показання до проведення реанімаційних дій (непрямий масаж серця, дихання «з рота до рота», мішок «Амбу»). Анатомія грудної клітини. Основи фізіології газообміну. Показання та протипоказання проведення непрямого масажу серця. Методика проведення масажу у дорослих та дітей. Проведення дихання «з рота до рота», методика, заходи особистої безпеки. Пристрій мішка «Амбу», методика проведення дихання з маскою та повітроводом.

Заняття № 5. Ушкодження дихальних шляхів. Домедична допомога. Повна та часткова обструкція дихальних шляхів. Причини обструкції. Показання для виконання прийому Хеймліха. Методика виконання. Повітряводи, методика постановки.

Заняття № 6. Травматичні ушкодження у бойових та небойових умовах. Іммобілізація. Поняття травми та травматизму. Травматичні ушкодження: забої, рани м'яких тканин, вивихи, переломи. Травматичні ушкодження грудної клітини, брючної порожнини. Бойова травма, кульові та осколочні поранення. Перша допомога. Десмургія, види пов'язок. Іммобілізація, основні принципи. Шини.

Заняття № 7. Надання домедичної допомоги при термічних та хімічних опіках. Термічні опіки, класифікація. Клініка. Домедична допомога. Опіки лугом, кислотою, радіоактивним випромінюванням. Клініка. Домедична допомога.

Заняття № 8. Надання домедичної допомоги у найпоширеніших екстремальних випадках. Кровотеча та методи її зупинення. Джут, види джутів. Техніка накладання джутів, час накладання. Надання домедичної допомоги при сонячному ударі, гіпотермії, втрати свідомості, носовій кровотечі, укусах комах, утоплення

Заняття №9. Засоби масового ураження. Домедична допомога потерпілим. Характеристика хімічної та ядерної зброї, засоби постачання. Класифікація в залежності від дії на організм людини. характеристика вогнища хімічно та ядерного зараження. Особисті і колективні засоби захисту

Блок 3. Основи організації медичного забезпечення населення і військ

Заняття № 1. Міжнародне гуманістичне право на захисті життя і здоров'я постраждалого населення. Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Кодекс цивільного захисту України. Закон «Про екстрену медичну допомогу».

Державна політика у сфері забезпечення безпеки і захисту людей про надзвичайних ситуаціях. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, структура та режими її діяльності.

Заняття № 2. Мета, завдання, принципи цивільного захисту населення і територій. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). Сили і засоби цивільного захисту. Поняття про надзвичайні ситуації. Класифікація та основні причини виникнення надзвичайних ситуацій в Україні. Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та її наслідки.

Заняття № 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Види і обсяги медичної допомоги. Застосування профілактичних медичних препаратів, проведення необхідних гігієнічних та інших заходів. Основи планування і застосування медичних сил і засобів на випадок НС. Організація навчання населення основним правилам захисту і навичкам надання першої медичної допомоги. Підготовка та перепідготовка медичних працівників з надання екстреної медичної допомоги.

Заняття № 4. Організація цивільного захисту лікувальних і фармацевтичних закладів. Стійкість роботи лікувального закладу у надзвичайних ситуаціях, основні елементи. Оцінка стійкості роботи лікувального закладу, залежно від особливостей його розміщення і діяльності та основні напрямки і необхідні заходи для її підвищення. Медико-технічне забезпечення стійкої роботи лікувальної установи у надзвичайних ситуаціях. Забезпечення стійкості роботи лікувального закладу за умов надзвичайних ситуацій. Планування заходів цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів. Формування цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів, їх призначення, застосування та дії за сигналами оповіщення.

Заняття № 5. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів. Основні завдання медичної служби Збройних Сил України в умовах збройних конфліктів, їх зміст і значення. Умови діяльності медичної служби та їх вплив на організацію медичного забезпечення військ. Організаційна структура медичної служби Збройних Сил України. Категорії особового складу медичної служби. Роль і місце медичної служби Збройних Сил України в загальнодержавній системі надання медичної допомоги в умовах збройних конфліктів. Поняття про втрати особового складу військ. Визначення і класифікація санітарних втрат, їх характеристика. Величина санітарних втрат, її залежність від зброї, що використовує противник. Коротка характеристика вражаючих факторів сучасної зброї. Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військ.

Заняття № 6. Поняття і зміст лікувально-евакуаційного забезпечення. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи. Поняття про етап медичної евакуації, завдання, принципова схема та вимоги до розгортання. Види та обсяги медичної допомоги. Медичне сортування в бойових умовах. Визначення поняття, коротка характеристика. Основні завдання, принципи та організація медичного сортування. Медична евакуація, поняття, мета та порядок проведення. Санітарно-транспортні засоби для евакуації поранених і хворих. Особливості організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів в умовах проведення антитерористичної операції на сході України.

Блок 4 Організація медичного забезпечення хірургічних та неврологічних хворих в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах

Заняття № 7 Пошкодження та захворювання м'яких тканин кінцівок в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Пошкодження м'яких тканин. Закриті пошкодження м'яких тканин. Відкриті пошкодження м'яких тканин. Неспецифічні запальні захворювання м'яких тканин кінцівок. Запальні захворювання слизових сумок (бурсит) Гострий бурсит . Хронічний бурсит (гідрома). Окремі види бурситів .Захворювання сухожилів та сухожилкових в'язилиць. Гідроаденіт. Осифікуючий міозит.

Заняття № 8. Пошкодження і захворювання кровоносних судин кінцівок в бойових умовах. Пошкодження судин кінцівок. Поранення великих артерій кінцівок. Травматичні аневризми судин кінцівок. Поранення вен кінцівок. Закриті пошкодження великих артерій кінцівок. Захворювання судин кінцівок. Гострий артеріт та із'явлення артерій. Емболії артерій кінцівок. Флеботромбоз. Флебіт. Тромбофлебіт. Облєтеруючий тромбангіоз.

Заняття № 9. Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах. Закриті пошкодження нервів. Поранення нервів Пошкодження окремих нервів кінцівок (плечове сплетіння, променевий нерв, серединний нерв, ліктьовий нерв, сідничний нерв, малогомілкової нерв, великостегновий нерв, стегновий нерв).

Заняття № 10. Анкілози, контрактури, деформація суглобів в бойових умовах Анкілози, контрактури, деформація суглобів верхніх кінцівок (плечовий суглоб, ліктьовий суглоб, , кисть і пальці). Анкілози, контрактури, деформація суглобів нижніх кінцівок. Маршова стопа. (кульшовий суглоб, колінний суглоб, гомілко-стегновий суглоб, суглоби стопи).

Заняття № 11. Вогнепальні рани. Особливості лікування ран при комбінованих променевих ураженнях. Рани кульові та осколочні. Патофізіологія раневого процесу. Класифікація ран. Тактика лікування ран на етапах медєвакуації. Рани області: голови, шії, грудної клітини, черевної порожнини та кінцівок.

Заняття № 12. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при травмах голови. Поранення проникаючі та не проникаючі. Класифікація (дотичні, тангенціальні, прості, радіальні сегментарні, діаметральні). Клініка поранення, діагностика. Обстеження, лікування. Ускладнення: кровотеча, набряк.

Заняття № 13. Синдром тривалого стиснення м'яких тканин. Патогенез синдрому стиснення. Клінічна картина, типові періоди, форми синдрому. Лікування на етапах медичної евакуації: перша медична допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована хірургічна допомога, спеціалізована хірургічна допомога. Ускладнення.

Заняття № 14. Кровотеча та крововтрата як найчастіше ускладнення травм, особливо під час ведення бойових дій. Класифікація кровотеч: артеріальні, артеріовенозні, венозні, капілярні, зовнішні та внутрішні, первинні, вторинні. Внутрішні кровотечі: клініка, діагностика, обстеження. Розмірами гострої крововтрати (по Г. О. Барашкову). Механізм порушення функцій організму внаслідок гострої крововтрати. Допомога на етапах евакуації.

Блок 5 Основи організації медичної допомоги потерпілим у надзвичайних ситуаціях та катастрофах

Завдання № 1. Завдання та організація Державної Служби катастроф. Класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997р. № 343, організація СМК в системі МОЗ України на державному рівні, територіальному рівні — в системі МОЗ управлінь (відділів) охорони здоров'я обласних міських державних адміністрацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1998 р. № 1099 «Положення про класифікацію надзвичайних ситуацій (НС)».

Завдання № 2. Медико – тактична характеристика аварій. Поняття медико-тактична характеристика катастроф. Чинники ураження (багатофакторність): динамічні (механічні) впливи, термічні, радіаційні випромінювання, біологічні, хімічні. Психоневрологічний стрес, шок, оглушення.

Завдання № 3. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації, та їх зв'язок з санітарно-епідеміологічними і медико-соціальними проблемами. Завдання з надання ЕМД ураженим і санітарно епідеміологічного забезпечення потерпілого населення. Організація роботи органів управління, лікувально-профілактичних і санітарно-епідеміологічних установ у період НС. Причини виникнення епідемічних осередків у районах стихійних лих і катастроф. Медичні та не медичні сили і засоби системи протиепідемічного захисту населення. Епідеміологічне спостереження. Карантинні (обсерваційні) заходи.

Блок . 6 Екстрена медична допомога у надзвичайних ситуаціях та катастрофах

Завдання № 4. Реанімація та інтенсивна терапія. Реаніматологія та анестезіологія - як самостійна наука про закономірності згасання життєвих функцій організму, методи їх активного відновлення і тривалої підтримки. Методами, способами та етапи реанімації. Основні періоди надання реанімаційної допомоги потерпілим із тяжкими пораненнями і травмами. Причини виникнення гострих дихальних розладів. Основні прийоми реанімації.

Завдання № 5. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях . Хімічні пневмонії та бронхіти. Шляхи потрапляння ОВ до організму. Особливості надання невідкладної медичної допомоги у разі гострих отруєнь: активна детоксикація, проведення специфічної антидотної терапії, симптоматична терапія. Наслідки отруєнь: розлади свідомості (сомнолентність, сопор, кома, гострий психоз). Соматовегетативні розлади. Аспіраційно - обтураційний синдром. Токсичне ураження печінки при гострих отруєннях.

Завдання № 6. Хвороби органів травлення та печінки в бойових умовах. . Ентеріти і коліти в бойових умовах. Гострий ентероколіт (неспецифічний). Хронічний ентерит. Ураження органів травлення при гострих отруєннях. Гострі та хронічні гепатити в бойових умовах. Хвороба Боткіна. Хронічні гепатити. Цероз печінки.

Завдання № 7. Хвороби нирок в бойових умовах. Гострий та хронічний нефрити. Токсичне ураження нирок при гострих отруєннях. Гострі та хронічні нефрози. Гострий нефроз. Хронічний нефроз. Нефросклероз.

Завдання № 8. Екстремальна токсикологія. Сучасна «хімічна небезпека». Аварії і катастрофи мирного часу. Аварія на об'єктах хімічної промисловості. Ведення військових

дій. Застосування хімічної зброї. Токсичні хімічні речовини (ТХР). Захист населення та військ. Бойові токсичні хімічні речовини. Отруйні речовини і токсини. Фітотоксиканти бойового призначення. «Поліцейські гази». Диверсійні агенти. Захист населення та військ. Медичний протихімічний захист.

Завдання № 9. Хімічна зброя. Загальна характеристика. Бойові токсичні хімічні речовини (БТХР). Класифікація отруйних речовин. Осередок хімічного ураження. Основи медичко-токсичної характеристики осередків хімічного ураження. Захист населення та військ.

Структура навчальної дисципліни

Тема		Кількість годин			
		усього	лекції	практичні заняття	СРС
№	1	2	3	4	5
	Блок 1. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Проведення медико-евакуаційних заходів у бойових та небойових умовах.				
1	Тема 1. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Контроль стану пораненого.	6	1	2	4
2	Тема 2. Сортування у випадку масових санітарних втрат. Медична евакуація.	8	1	4	2
3	Тема 3. Первинний та вторинний огляд постраждалого	6		4	2
4	Підсумковий блоковий контроль	2		2	
5	Всього:	22	2	12	8
	Блок 2. Домедична допомога потерпілим в екстремальних випадках у бойових та небойових умовах.				
6	Тема 4. Методика та показання до проведення реанімаційних дій (непрямий масаж серця, дихання «з рота до рота», мішок «Амбу»	8	2	4	2
7	Тема 5. Ушкодження дихальних шляхів. Домедична допомога.	5		2	3
8	Тема 6. Травматичні ушкодження у бойових та небойових умовах. Імобілізація.	6		4	2
9	Тема 7. Надання домедичної допомоги при термічних та хімічних опіках..	5		2	3
10	Тема 8. Надання домедичної допомоги у найпоширеніших екстремальних випадках. Кровотеча та методи її зупинення.	6		4	2
11	Тема 9. Засоби масового ураження. Домедична допомога потерпілим	6		2	4
12	Залік	2		2	
13	Всього:	38	2	20	16
14	Усього годин за блоками 1 та 2 (2 курс, 4 семестр)	60	4	32	24
	Блок 3. Основи організації медичного забезпечення населення і військ				
1	Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	3	1	2	
2	Тема 2. Основи цивільного захисту населення	3	1	2	
3	Тема 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя	4		2	2

	населення				
4	Тема 4. Організація цивільного захисту лікувальних і фармацевтичних закладів	4		2	2
5	Тема 5. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів	2		2	
6	Тема 6. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	4		2	2
7	Всього за блок 3:	20	2	12	6
	Блок 4 Організація медичного забезпечення хірургічних та неврологічних хворих в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах				
9	Тема 7 Пошкодження та захворювання м'яких тканин кінцівок в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах	7	1	2	4
10	Тема 8 Пошкодження і захворювання кровоносних судин кінцівок в бойових умовах	6	1	2	3
11	Тема 9 Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах	7	1	2	4
12	Тема 10 Анкілози, контрактури, деформація суглобів в бойових умовах	6	1	2	3
13	Тема 11 Вогнепальні рани. Особливості лікування ран при комбінованих променевих ураженнях	8	2	2	4
14	Тема 12 Загальні принципи надання невідкладної допомоги при травмах голови	7	2	2	3
15	Тема 13 Синдром тривалого стиснення м'яких тканин	6	1	2	3
16	Тема 14 Кровотеча та крововтрата	6	1	2	3
17	Залік	2		2	
17	Всього за блоком 4	55	10	18	27
18	Всього за блоками 3 – 4 (4 курс 8 семестр):	75	12	30	33
	Блок 5 Основи організації медичної допомоги потерпілим у надзвичайних ситуаціях та катастрофах				
19.	Тема 1. Завдання та організація Державної Служби катастроф. Класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф	6	0.5	2	4
20.	Тема 2. Медико – тактична характеристика аварій	8	0.5	4	2
21.	Тема 3. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій	6	1	4	2
22.	Підсумковий блоковий контроль	2		2	
23.	Всього:	22	2	12	8
	Блок . 6 Екстрена медична допомога у надзвичайних ситуаціях та катастрофах				
24.	Тема 4. Реанімація та інтенсивна терапія	8		4	2
25.	Тема 5. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях . Хімічні пневмонії та бронхіти	5	0,5	2	3
26.	Тема 6. Хвороби органів травлення та печінки в бойових умовах	6		4	2
27.	Тема 7. Хвороби нирок в бойових умовах	5		2	3
28.	Тема 8. Екстремальна токсикологія. Сучасна «хімічна небезпека»	6	0.5	4	2
29.	Тема 9. Хімічна зброя. Загальна характеристика	6	1	2	4
30.	Залік:	2		2	
31.	Всього:	38	2	20	16
32.	Усього годин за блоками 5 та 6 (5 курс, 9 семестр)	60	4	32	24
33.	Усього:	19	20	94	81

--	--	--	--	--	--

4. Зміст навчальної дисципліни
4.1. План лекцій

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
Блок 1 - 2		
1.	Тема 1, 2. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Контроль стану пораненого. Сортування у випадку масових санітарних втрат. Медична евакуація. Визначити поняття невідкладної долікарської допомоги. Загальні принципи організації невідкладного лікування. Правила обстеження потерпілих з невідкладними станами. Первинний та вторинний огляд. Спостереження за станом основних органів і систем організму (дихальної та серцево-судинної, травної та сечовидільної систем).	2
2.	Тема 4. Методика та показання до проведення реанімаційних дій (непрямий масаж серця, дихання «з рота до рота», мішок «Амбу». Анатомія грудної клітини. Основи фізіології газообміну. Показання та протипоказання проведення непрямого масажу серця. Методика проведення масажу у дорослих та дітей. Проведення дихання «з рота до рота», методика, заходи особистої безпеки. Пристрій мішка «Амбу», методика проведення дихання з маскою та повітроводом.	2
Блок 3 - 4		
3.	Тема 1, 2. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Основи цивільного захисту населення. Міжнародне гуманістичне право на захисті життя і здоров'я постраждалого населення. Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Кодекс цивільного захисту України. Закон «Про екстрену медичну допомогу». Державна політика у сфері забезпечення безпеки і захисту людей про надзвичайних ситуаціях. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, структура та режими її діяльності.	2
4.	Тема 7 – 8. Пошкодження та захворювання м'яких тканин кінцівок в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Пошкодження і захворювання кровоносних судин кінцівок в бойових умовах. Пошкодження та захворювання м'яких тканин кінцівок в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Пошкодження м'яких тканин. Закриті пошкодження м'яких тканин. Відкриті пошкодження м'яких тканин. Неспецифічні запальні захворювання м'яких тканин кінцівок. Запальні захворювання слизових сумок (бурсит) Гострий бурсит . Хронічний бурсит (гідрома). Окремі види бурситів. Захворювання сухожиль та сухожильних в'язалищ. Гідроаденіт. Осифікуючий міозит. Пошкодження і захворювання кровоносних судин кінцівок в бойових умовах. Пошкодження судин кінцівок. Поранення великих артерій кінцівок. Травматичні аневризми судин кінцівок. Поранення вен кінцівок. Закриті пошкодження великих артерій кінцівок. Захворювання судин кінцівок. Гострий артеріт та із'явлення артерій. Емболії артерій кінцівок. Флеботромбоз. Флебіт. Тромбофлебіт. Облєтеруючий тромбангіоз.	2
5.	Тема 9 – 10. Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах. Анкілози, контрактури, деформація суглобів. Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах. Закриті пошкодження нервів. Поранення нервів. Пошкодження окремих нервів кінцівок (плечове сплетіння, променевий нерв, серединний нерв, ліктьовий нерв, сідничний нерв, малогомілкової нерв, великостегновий нерв, стегновий нерв). Анкілози, контрактури, деформація суглобів в бойових умовах Анкілози, контрактури, деформація суглобів верхніх	2

	кінцівок (плечовий суглоб, ліктьовий суглоб, , кисть і пальці). Анкілози, контрактури, деформація суглобів нижніх кінцівок. Маршова стопа. (кульшовий суглоб, колінний суглоб, гомілко-стегновий суглоб, суглоби стопи).	
6.	Тема 11 Вогнепальні рани. Особливості лікування ран при комбінованих променевих ураженнях. Вогнепальні рани. Особливості лікування ран при комбінованих променевих ураженнях. Рани кульові та осколочні. Патофізіологія раневого процесу. Класифікація ран. Тактика лікування ран на етапах медевакуації. Рани області: голови, шії, грудної клітини, черевної порожнини та кінцівок.	2
7.	Тема 12 Загальні принципи надання невідкладної допомоги при травмах голови. Поранення проникаючі та не проникаючі. Класифікація (дотичні, тангенціальні, прості, радіальні сегментарні, діаметральні). Клініка поранення, діагностика. Обстеження, лікування. Ускладнення: кровотеча, набряк.	2
8.	Тема 13, 14. Синдром тривалого стиснення м'яких тканин. Кровотеча та крововтрата. Патогенез синдрому стиснення. Клінічна картина, типові періоди, форми синдрому. Лікування на етапах медичної евакуації: перша медична допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована хірургічна допомога, спеціалізована хірургічна допомога. Ускладнення.	2
Блок 5 - 6		
9.	Тема 1, 2, 3. Завдання та організація Державної Служби катастроф. Класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф. Медико – тактична характеристика аварій. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій. Класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997р. № 343, організація СМК в системі МОЗ України на державному рівні, територіальному рівні — в системі МОЗ управлінь (відділів) охорони здоров'я обласних міських державних адміністрацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1998 р. № 1099 «Положення про класифікацію надзвичайних ситуацій (НС)».	2
10.	Тема 5,8,9. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях. Хімічні пневмонії та бронхіти. Екстремальна токсикологія. Сучасна «хімічна небезпека». Хімічна зброя. Загальна характеристика.	2
11.	РАЗОМ:	20

4.2. План практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	Кільк. годин
1.	Тема 1. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Контроль стану пораненого.	2
2.	Тема 2. Сортування у випадку масових санітарних втрат. Медична евакуація.	2
3.	Тема 2. Сортування у випадку масових санітарних втрат. Медична евакуація.	2
4.	Тема 3. Первинний та вторинний огляд постраждалого	2
5.	Тема 3. Первинний та вторинний огляд постраждалого	2
6.	Підсумковий блоковий контроль	2
7.	Тема 4. Методика та показання до проведення реанімаційних дій	2

	(непрямий масаж серця, дихання «з рота до рота», мішок Амбу	
8.	Тема 4. Методика та показання до проведення реанімаційних дій (непрямий масаж серця, дихання «з рота до рота», мішок Амбу	2
9.	Тема 5. Ушкодження дихальних шляхів. Домедична допомога.	2
10.	Тема 6. Травматичні ушкодження у бойових та небойових умовах. Імобілізація.	2
11.	Тема 6. Травматичні ушкодження у бойових та небойових умовах. Імобілізація.	2
12.	Тема 7. Надання домедичної допомоги при термічних та хімічних опіках..	2
13.	Тема 8. Надання домедичної допомоги у найпоширеніших екстремальних випадках. Кровотеча та методи її зупинення.	2
14.	Тема 8. Надання домедичної допомоги у найпоширеніших екстремальних випадках. Кровотеча та методи її зупинення.	2
15.	Тема 9. Засоби масового ураження. Домедична допомога потерпілим	2
16.	Залік	2
	Всього у 4 семестрі 2 курсу:	32
17.	Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	2
18.	Тема 2. Основи цивільного захисту населення	2
19.	Тема 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	2
20.	Тема 4. Організація цивільного захисту лікувальних і фармацевтичних закладів	2
21.	Тема 5. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів	2
22.	Тема 6. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	2
23.	Тема 7 Пошкодження та захворювання м'яких тканин кінцівок в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах	2
24.	Тема 8 Пошкодження і захворювання кровоносних судин кінцівок в бойових умовах	2
25.	Тема 9 Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах	2
26.	Тема 10 Анкілози, контрактури, деформація суглобів в бойових умовах	2
27.	Тема 11 Вогнепальні рани. Особливості лікування ран при комбінованих променевих ураженнях	2
28.	Тема 12 Загальні принципи надання невідкладної допомоги при травмах голови	2
29.	Тема 13 Синдром тривалого стиснення м'яких тканин	2
30.	Тема 14 Кровотеча та крововтрата	2
31.	Залік	2
32.	Всього за блоками 3 – 4 (4 курс 8 семестр):	30
33.	Тема 1. Завдання та організація Державної Служби катастроф. Класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф	2
34.	Тема 2. Медико – тактична характеристика аварій	2
35.	Тема 2. Медико – тактична характеристика аварій	2
36.	Тема 3. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій	2
37.	Тема 3. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій	2

38.	Підсумковий блоковий контроль	2
39.	Тема 4. Реанімація та інтенсивна терапія	2
40.	Тема 4. Реанімація та інтенсивна терапія	2
41.	Тема 5. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях . Хімічні пневмонії та бронхіти	2
42.	Тема 6. Хвороби органів травлення та печінки в бойових умовах	2
43.	Тема 6. Хвороби органів травлення та печінки в бойових умовах	2
44.	Тема 7. Хвороби нирок в бойових умовах	2
45.	Тема 7. Хвороби нирок в бойових умовах	2
46.	Тема 8. Екстремальна токсикологія. Сучасна «хімічна небезпека»	2
47.	Тема 9. Хімічна зброя. Загальна характеристика	2
48.	Залік:	2
49.	Всього за блоками 5 – 6 (5 курс 9 семестр):	94

4.3. Задання для самостійної роботи

Для самостійної роботи студентів виносяться завдання теоретичного характеру, які недостатньо ґрунтовно розглянуті в межах лекційних та практичних занять. Студент має опрацювати літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення практичних занять та диф. заліку. Завданнями практичного характеру є тести та задачі.

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
Блок 1 - 2		
1.	Тема 1. Домедична допомога у екстремальних умовах як академічна дисципліна. Контроль стану пораненого.	4
2.	Тема 2. Сортування у випадку масових санітарних втрат. Медична евакуація.	2
3.	Тема 3. Первинний та вторинний огляд постраждалого	2
4.	Тема 4. Методика та показання до проведення реанімаційних дій (непрямий масаж серця, дихання «з рота до рота», мішок Амбу	2
5.	Тема 5. Ушкодження дихальних шляхів. Домедична допомога.	3
6.	Тема 6. Травматичні ушкодження у бойових та небойових умовах. Імобілізація.	2
7.	Тема 7. Надання домедичної допомоги при термічних та хімічних опіках..	3
8.	Тема 8. Надання домедичної допомоги у найпоширеніших екстремальних випадках. Кровотеча та методи її зупинення.	2
9.	Тема 9. Засоби масового ураження. Домедична допомога потерпілим	4
10.	Усього годин за блоками 1 та 2 (2 курс, 4 семестр)	24
Блок 3 - 4		
11.	Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	
12.	Тема 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	2
13.	Тема 4. Організація цивільного захисту лікувальних і фармацевтичних закладів	2
14.	Тема 6. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	2
15.	Тема 7 Пошкодження та захворювання м'яких тканин кінцівок в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах	4
16.	Тема 8 Пошкодження і захворювання кровоносних судин кінцівок в бойових умовах	3

17.	Тема 9 Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах	4
18.	Тема 10 Анкілози, контрактури, деформація суглобів в бойових умовах	3
19.	Тема 11 Вогнепальні рани. Особливості лікування ран при комбінованих променевих ураженнях	4
20.	Тема 12 Загальні принципи надання невідкладної допомоги при травмах голови	3
21.	Тема 13 Синдром тривалого стиснення м'яких тканин	3
22.	Тема 14 Кровотеча та крововтрата	3
23.	Всього за блоками 3 – 4 (4 курс 8 семестр):	30
Блок 5 - 6		
24.	Тема 1. Завдання та організація Державної Служби катастроф. Класифікація надзвичайних ситуацій та катастроф	4
25.	Тема 2. Медико – тактична характеристика аварій	2
26.	Тема 3. Організація санітарно – гігієнічних та протиепідемічних заходів у осередках під час надзвичайних ситуацій	2
27.	Тема 4. Реанімація та інтенсивна терапія	2
28.	Тема 5. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях . Хімічні пневмонії та бронхіти	3
29.	Тема 6. Хвороби органів травлення та печінки в бойових умовах	2
30.	Тема 7. Хвороби нирок в бойових умовах	3
31.	Тема 8. Екстремальна токсикологія. Сучасна «хімічна небезпека»	2
32.	Тема 9. Хімічна зброя. Загальна характеристика	4
33.	Усього годин за блоками 1 та 2 (5 курс, 9 семестр)	24
34.	Усього годин за блоками 1 - 6	81

Індивідуальні завдання

Підбір та огляд наукової літератури за тематикою програми з медичного забезпечення населення і військ на вибір студента з написанням реферату та його прилюдним захистом. Підбір та огляд наукової літератури за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з підготовкою наукової доповіді на засіданні СНТ або на студентських конференціях. Наукові дослідження за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з публікацією результатів в наукових виданнях. Оцінювання індивідуального завдання здійснюється відповідно до критеріїв та балів окремого практичного заняття, тобто максимальна оцінка складає 7 балів.

4.1. Забезпечення освітнього процесу

1. Симулятори, тренажери, манекени, медичне знаряддя, апаратура та витратні матеріали
2. Мультимедійні проектори, комп'ютери, екрани для мультимедійних презентацій, лекційні презентації.
3. Ноутбуки, файли у «Power Point та Word» із задачами «Крок-2» для практичних та підсумкових занять.
4. Залікові білети, тестові завдання у «Moodl»

5. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю (заліку)

- 1.Визначення поняття домедична допомога та правові аспекти провадження.
- 2.Базові принципи домедичної допомоги.
- 3.Сектори провадження медичної допомоги пораненим.
- 4.Допомога в секторі бомбардування.
- 5.Алгоритм домедичної допомоги у секторі обстрілів.
6. Алгоритм домедичної допомоги у секторі укриття.

7. Алгоритм первинного огляду.
8. Огляд голови і шиї.
9. Огляд тулуба.
10. Огляд промежини, пахових складок, кінцівок.
11. Індивідуальне медичне оснащення.
12. Причини і ознаки зовнішньої кровотечі.
13. Концепція критичної зовнішньої кровотечі.
14. Гемостатичні агенти.
15. Накладення пов'язок, джгутів.
16. Причини і ознаки внутрішньої кровотечі. Домедична допомога.
17. Колапс і шок. Причини. Ознаки. Допомога.
18. Причини і ознаки обструкції дихальних шляхів.
19. Проведення механічної вентиляції (рот в рот, рот в ніс).
20. Опіки, класифікація, ознаки.
21. Допомога при термічних опіках.
22. Особливості ураження бойовою вогняною сумішшю. Допомога потерпілим.
23. Хімічні опіки. Допомога.
24. Обмороження. Допомога. «Граншейна стопа». Профілактика обморожень.
25. Гіпертермія. Домедична допомога.
26. Ураження електричним струмом. Допомога.
27. Опіки очей. Допомога.
28. Хімічні ураження очей. Допомога.
29. Біль. Домедична допомога.
30. Непритомність, кома невідомої етіології. Домедична допомога.
31. Домедична допомога при отруєннях невідомим газом чи субстанцією.
32. Допомога при укусах комах, кліщів, отруйних змій.
33. Допомога потопельнику.
34. Травматичні ушкодження. Переломи, Переломи, вивихи, розтягнення.
35. Техніки іммобілізації.
36. Транспортна іммобілізація при підозрі на травму хребта
37. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат.
38. Алгоритм проведення медичного сортування.
39. Організація та проведення евакуації пораненого в бойових і небойових умовах.
40. Підготовка поранених (уражених) до евакуації.
41. Правила запиту на евакуацію.
42. Особливості поведінки людей у надзвичайних ситуаціях.
43. Типова реакція медичних працівників на різні травматичні події.
44. Механізми формування стресостійкості у медичних працівників.
45. Профілактика посттравматичних стресових розладів.
46. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів.
47. Бойовий стрес і бойова втома: ознаки, профілактика та основні принципи надання медичної допомоги в бойових умовах.
48. Основні завдання медичної служби Збройних Сил України в умовах збройних конфліктів, їх зміст і значення.
49. Умови діяльності медичної служби та їх вплив на організацію медичного забезпечення військ.
50. Організаційна структура медичної служби Збройних Сил України.
51. Поняття про втрати особового складу військ.
52. Визначення і класифікація санітарних втрат, їх характеристика.
53. Фактори, що впливають на розміри санітарних втрат.
54. Сучасна структура санітарних втрат, їх залежність від зброї, що використовує противник.
55. Характеристика вражаючих факторів сучасної зброї.

56. Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військ.
57. Поняття про етапи медичної евакуації, завдання, принципова схема та вимоги до розгортання.
58. Медичне сортування в бойових умовах.
59. Основні завдання, принципи та організація медичного сортування.
60. Медична евакуація, поняття, мета та порядок проведення.
61. Санітарно-транспортні засоби для евакуації поранених і хворих.
62. Особливості проведення лікувально- евакуаційних заходів в умовах проведення операції об'єднаних сил на сході України.
63. Нормативно- правові засади цивільного захисту в Україні.
64. Захист населення і території від надзвичайних ситуацій.
65. Основи цивільного захисту населення.
66. Медичний, біологічний і психологічний захист.
67. Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.
68. Організація цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів.
69. Організація медичного забезпечення хірургічних хворих в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах.
70. Організація медичного забезпечення неврологічних хворих в надзвичайних ситуаціях та бойових умовах.
71. Пошкодження кровеносних судин кінцівок в бойових умовах.
72. Захворювання кровеносних судин в бойових умовах.
73. Пошкодження нервів кінцівок в бойових умовах.
74. Переломи кісток кінцівок в бойових умовах.
75. Травматичні вивихи кісток кінцівок в бойових умовах.
76. Пошкодження суглобів кінцівок в бойових умовах.
77. Захворювання суглобів кінцівок в бойових умовах.
78. Анкілози, контрактури, деформація суглобів в бойових умовах.
79. Медичне забезпечення терапевтичних хворих в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах
80. Медичне забезпечення токсикологічних хворих в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах
81. Хвороби органів дихання в бойових умовах.
82. Хвороби органів травлення та печінки в бойових умовах.
83. Хвороби печінки в бойових умовах.
84. Хвороби нирок в бойових умовах.
85. Екстремальна токсикологія.
86. Сучасна «хімічна небезпека».
87. Аварії і катастрофи мирного часу.
88. Бойові токсичні хімічні речовини.
89. Хімічна зброя.
90. Бойові токсичні хімічні речовини.
91. Осередок хімічного ураження.
92. Класифікація отруйних речовин.
93. Основні медичко-токсичної характеристики осередків хімічного ураження.
94. Захист населення та військ від отруйних речовин.
95. Захист населення та військ від хімічного ураження.
96. Медичний протихімічний захист.

Приклад тестового завдання

Тема №1 - 2. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування.

1. Медичне забезпечення військ – це система заходів, які проводяться в збройних силах у всіх видах їх бойової і повсякденної діяльності з метою підтримання боєздатності військ (сил) шляхом збереження та зміцнення здоров'я особового складу, надання військовослужбовцям медичної допомоги, їх лікування і швидкого відновлення боєздатності та працездатності після поранень, травм та захворювань. Які групи заходів входять в систему медичного забезпечення військ?
- А. Організаційні
 - Б. Лікувально-профілактичні
 - В. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні
 - Г. Заходи з медичного постачання
2. Медичне сортування – це розподіл поранених і хворих на групи за ознаками потреби в однорідних лікувально-евакуаційних і профілактичних заходах. У результаті медичного сортування на етапах медичної евакуації виділяються групи поранених і хворих небезпечних для оточуючих. Вкажіть, які особи до них відносяться.
- А. Інфекційні хворі або особи, уражені бактеріальними засобами
 - Б. Уражені отруйними речовинами
 - В. Особи, які знаходяться у стані різкого психомоторного збудження
 - Г. Особи, які мають забруднення шкірних покривів та обмундирування радіоактивними речовинами
3. Медична служба в механізованих ротах представлена старшими боєовими медиками. Вкажіть, для надання якого виду медичної допомоги призначений цей медичний персонал?
- А. Домедична допомога
 - Б. Перша медична допомога
 - В. Домедична та перша медична допомога
 - Г. Долікарська
 - Д. Перша медична та долікарська
4. В результаті медичного сортування на етапі медичної евакуації (ЕМЕ) виділяється група поранених і хворих, які маркуються сортувальними марками чорного кольору – «чорна сортувальна група». Які особи відносяться до вказаної сортувальної групи?
- А. Поранені (уражені), які потребують надання невідкладної медичної допомоги на даному ЕМЕ (невідкладні), медична допомога та евакуація забезпечується в першу чергу
 - Б. Поранені (уражені), яким медична допомога може бути відкладена протягом обмеженого часу без загрози летального наслідку (термінові) підлягають подальшій евакуації після невідкладних поранених групи
 - В. Поранені (уражені), яким медична допомога може бути відкладена на більш тривалий час (легкопоранені, ходячі) медичну допомогу надають в третю чергу
 - Г. Поранені (уражені), які отримали ураження несумісні з життям і потребують лише заходів симптоматичної терапії (агонуючі)
 - Д. Поранені (уражені), які отримали ураження, при яких немає потреби в наданні медичної допомоги на даному ЕМЕ
5. В гірському районі країни відбувся землетрус. В осередку масових санітарних втрат санітари та бойові медики одного із військових підрозділів, розташованого поблизу, почали надавати медичну допомогу пораненим та ураженим. Для надання якого виду медичної допомоги в умовах НС призначені ці медичні працівники?
- А. Першої медичної та долікарської медичної допомоги
 - Б. Першої медичної допомоги
 - В. Першої медичної, долікарської та першої лікарської медичної допомоги
 - Г. Долікарської та першої лікарської медичної допомоги
 - Д. Першої лікарської та кваліфікованої медичної допомоги
6. В результаті медичного сортування на етапі медичної евакуації (ЕМЕ) виділяється група поранених і хворих, які маркуються сортувальними марками жовтого кольору – «жовта сортувальна група». Які особи відносяться до вказаної сортувальної групи?
- А. Поранені (уражені), які потребують надання невідкладної медичної допомоги на даному ЕМЕ (невідкладні), медична допомога та евакуація забезпечується в першу чергу

- Б. Поранені (уражені), яким медична допомога може бути відкладена протягом обмеженого часу без загрози летального наслідку (термінові) підлягають подальшій евакуації після невідкладних поранених групи
- В. Поранені (уражені), яким медична допомога може бути відкладена на більш тривалий час (легкопоранені, ходячі) медичну допомогу надають в третю чергу
- Г. Поранені (уражені), які отримали ураження несумісні з життям і потребують лише заходів симптоматичної терапії (агонуючі)
- Д. Поранені (уражені), які отримали ураження, при яких немає потреби в наданні медичної допомоги на даному ЕМЕ
7. В результаті медичного сортування на етапі медичної евакуації (ЕМЕ) виділяється група поранених і хворих, які маркуються сортувальними марками червоного кольору – «червона сортувальна група». Які особи відносяться до вказаної сортувальної групи?
- А. Поранені (уражені), які потребують надання невідкладної медичної допомоги на даному ЕМЕ (невідкладні), медична допомога та евакуація забезпечується в першу чергу
- Б. Поранені (уражені), яким медична допомога може бути відкладена протягом обмеженого часу без загрози летального наслідку (термінові) підлягають подальшій евакуації після невідкладних поранених групи
- В. Поранені (уражені), яким медична допомога може бути відкладена на більш тривалий час (легкопоранені, ходячі) медичну допомогу надають в третю чергу
- Г. Поранені (уражені), які отримали ураження несумісні з життям і потребують лише заходів симптоматичної терапії (агонуючі)
- Д. Поранені (уражені), які отримали ураження, при яких немає потреби в наданні медичної допомоги на даному ЕМЕ
8. Медичне сортування – це розподіл поранених і хворих на групи за ознаками потреби в однорідних лікувально-евакуаційних і профілактичних заходах. Які основні групи поранених і хворих виділяються на етапах медичної евакуації (ЕМЕ) в результаті медичного сортування?
- А. Особи, небезпечні для оточуючих
- Б. Особи, які потребують надання медичної допомоги на даному ЕМЕ
- В. Особи, які підлягають подальшій евакуації без надання їм медичної допомоги
- Г. Особи, які підлягають поверненню у свої підрозділи
9. Перебуваючи в складі розвідувально-хімічного дозору на території, зараженій бойовими отруйними речовинами, два військовослужбовці не використовували засоби індивідуального захисту і отримали ураження, несумісні з життям і потребують лише заходів симптоматичної терапії. До якої сортувальної категорії відносяться постраждалі? Яким кольором сортувальних марок вони позначаються?
- А. До I категорії Червоним кольором
- Б. До II категорії Жовтим кольором
- В. До III категорії Зеленим кольором
- Г. До IV категорії Чорним кольором
- Д. До V категорії Синім кольором
10. Медичне сортування — це:
- А. Це процес визначення пріоритету надання допомоги пацієнтам в залежності від складності їхнього стану. Воно ефективно розподіляє надання допомоги пацієнтам, коли ресурсів не достатньо для надання допомоги всім і негайно
- Б. Розподіл постраждалих на групи для подальшого відправлення до лікувальних установ вузького профілю
- В. Розподіл постраждалих на групи для подальшого надання медичної допомоги на сортувальному майданчику
11. Умовно, процес надання медичної допомоги населенню під час надзвичайних ситуацій, пов'язаних з численними жертвами (надзвичайні ситуації) розподіляється на етапи:
- А. Догоспітальний етап, госпітальний етап
- Б. Догоспітальний етап, госпітальний етап, етап клінічних обстежень
- В. Догоспітальний етап, госпітальний етап, етап клінічних обстежень, реабілітаційний етап

12. Мета медичного сортування:

А. Забезпечити постраждалих і хворих своєчасним проведенням лікувально-профілактичних заходів та подальшу їх евакуацію.

Б. Вивезти постраждалих і хворих з зони надзвичайні ситуації у небезпечну зону

В. Вивезти постраждалих і хворих з зони надзвичайні ситуації у небезпечну зону до ліквальних закладів

13. При проведенні першого етапу медичного сортування визначений який базовий обсяг медичної допомоги:

А. У дорослих перевіряють наявність дихання та за потреби відновлюють прохідність дихальних шляхів;

Б. Визначають капілярний пульс;

В. Визначають стан свідомості;

Г. У дітей до 8 років для відновлення прохідності дихальних шляхів при відсутності дихання виконують 5 штучних вдихів

14. Тривалість проведення першого етапу медичного сортування одного постраждалого становить не більше:

А. 60 секунд.

Б. 2 хвилин

В. 5 хвилин

15. Залежно від мети та завдань медичне сортування може бути:

А. Вступне сортування – виконують рятувальники ДСНС і МВС, виносять (виводять) поранених із зони ураження;

Б. Первинне медичне сортування – розподіл постраждалих на групи залежно від тяжкості стану і позначення їх окремими кольорами;

В. Вторинне медичне сортування – визначення пріоритету в наданні медичної допомоги постраждалим "червоної" групи.

Г. Евакуаційне сортування – визначення черговості евакуації, положення тіла у просторі, супроводу, виду транспорту та місця госпіталізації.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок).
- Тестовий контроль.
- Написання огляду наукової літератури (рефератів).
- Підготовка презентацій.

Поточний контроль. Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а так само результатів самостійної роботи студентів. Контролюються викладачами відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки студентів здійснюється шляхом: опитування студентів, рішення й аналізу ситуаційних завдань і тестових завдань, контролю засвоєння практичних навичок.

Проміжний контроль. Перевірка можливості використання студентами для практичного застосування отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах, а так само результатів самостійної роботи студентів. Здійснюється на останньому занятті за темою шляхом здачі практичних навичок, тестування.

Підсумковий контроль. До підсумкового контролю (диф.залік) допускаються студенти, які відвідали всі передбачені навчальною програмою лекції, аудиторні навчальні заняття, виконали в повному обсязі самостійну роботу й у процесі навчання набрали кількість балів не менше, ніж мінімальну – 70 балів у семестрі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Студент може максимально отримати 120 балів за поточну навчальну діяльність. Відповідно, позитивна оцінка на кожному семінарському занятті може бути від 5,4 до 9,2

балів. Оцінка нижче 5,4 балів означає «незадовільно», заняття не зараховане і підлягає відпрацюванню в установленому порядку.

З метою оцінки результатів навчання проводиться підсумковий контроль у формі диф. заліку. На диф. заліку студент може максимально отримати 80 балів. Диф. залік вважається складеним, якщо студент отримав не менш ніж 50 балів.

Оцінка успішності студента

Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
Блок №1 - 2	
практичне заняття 1	13,3
практичне заняття 2	13,3
практичне заняття 3	13,3
практичне заняття 4	13,3
практичне заняття 5	13,3
практичне заняття 6	13,3
практичне заняття 7	13,3
практичне заняття 8	13,3
практичне заняття 9	13,3
Разом	120
Диф. залік	80
Разом з заліком	200
Блок №3 - 4	
практичне заняття 1	8,5
практичне заняття 2	8,5
практичне заняття 3	8,5
практичне заняття 4	8,5
практичне заняття 5	8,5
практичне заняття 6	8,5
практичне заняття 7	8,5
практичне заняття 8	8,5
практичне заняття 9	8,5
практичне заняття 10	8,5
практичне заняття 11	8,5
практичне заняття 12	8,5
практичне заняття 13	8,5
практичне заняття 14	8,5
Разом	120
Залік	80
Разом з заліком	200
Блок 5 - 6	
практичне заняття 1	13,3
практичне заняття 2	13,3
практичне заняття 3	13,3
практичне заняття 4	13,3
практичне заняття 5	13,3
практичне заняття 6	13,3
практичне заняття 7	13,3
практичне заняття 8	13,3
практичне заняття 9	13,3
Разом	120
Диф. залік	80
Разом з заліком	200

Критерії оцінювання знань

Оцінкою 10,5 – 12 бала на практичному занятті та 71 - 80 балів на заліку (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання екстреної та невідкладної медичної допомоги, вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою 8,4 – 10,4 балів на практичному занятті та 61 - 70 балів на заліку (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою) відповідь оцінюється, якщо вона показує знання, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою 6,4 – 8,3 балів на практичному занятті та 50 - 60 балів на заліку (D та E за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Тейт Хігінс, Алі С. Медицина в різних природних умовах: посібник з надання першої та невідкладної медичної допомоги Медицина 2024р.
2. ATLS. Невідкладна медична допомога при травмі. Поглиблений курс для студентів / пер. з англ. — К. : Наш Формат, Київ .— ISBN 2023 рік. Електронне видання:
3. І.С. Зозуля , А.О. Волосовець , О.Г. Шекера Підручник «Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога» Київ «Медицина» 2023 р.
4. О. А. Льовкін, В. І. Перцов Екстрена та невідкладна медична допомога. Львів 2022р.
5. Г. І. Слободяник Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога. *Підручник* Київ 2021р.
6. Володимир Тарасюк, Миколай Матвійчук, І В. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі. Медицина 2021 р.
7. Медицина катастроф. Військова медицина : рек. анотований бібліогр. покажч. / уклад.: Н. Б. Гавриш, В. В. Хівренко, І. М. Лазоренко, Л. М. Драган. – Х., 2018. – 36 с.
8. Обрані лекції з військово-польової хірургії / Авт. кол.: В. В. Бойко, В. М. Лісовий, В. В. Макаров та ін.; під ред. чл.-кор. НАМНУ проф. В. В. Бойка, чл.-кор. НАМНУ проф. В. М. Лісового, проф. В. В. Макарова. — Харків, «НТМТ», 2018. — 212 с

7.1. Допоміжні

1. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: навч. посіб. – Львів, 2010. – 384 с.
2. Військово-медична підготовка / Під редакцією професора Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2007.- 482 с.
3. Медицина катастроф. Навчальний посібник / Під ред. проф. І.В. Кочіна. – К.: «Здоров'я». – 2001. – 290 с.
4. Основи виживання: заходи, що забезпечують життєдіяльність в умовах автономного існування при надзвичайних ситуаціях. Навчальний посібник. ІДУЦЗ УЦЗУ, УНПЦЕМД та МІ МОЗ України, Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика [Гурев С.О., Миронець С.М., Роцін Г.Н. та ін.] – К.: 2009. – 209 с.
5. Охорона праці та безпека життєдіяльності населення при надзвичайних ситуаціях: Навчальний посібник / за ред. проф. І.В. Кочіна. – К.: Здоров'я, 2005. – 250 с.
6. Русаловський А.В. Цивільний захист: навч. посіб. / за наук. ред. Запорожця О.І. – К.: АМУ, 2008. – 250 с.

7.2. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua/>.
3. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>.

4. Інформаційно-правовий портал «Закони України»: Режим доступу: <http://nazakon.com>.
5. Про затвердження правил Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медико-санітарної допомоги): Наказ МОЗ України від 23.02.2012 №129 - Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/na/portal/hscsekomlaw/>.
6. Європейська база даних «Здоров'є для всіх», Копенгаген: ЕРБ ВОЗ. - // Режим доступу: <http://www.euro.who.inf>.
7. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях» // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192-99-%D0%BF>.